

ORBÁN CSABA

A bűnügyi felderítés szekunder hatásterülete:
a közbiztonság¹

Elméletem szerint – több neves szakember álláspontját is figyelembe véve – a kriminalisztika, azaz a bűnügyi felderítés tudományának alkalmazott változata egy új funkciót generált, és életre hívta a kriminalisztika közvetett, nevezetesen bűnmegelőzési funkcióját.

Kézenfekvő lenne azt gondolni, hogy mindössze arról van szó, miszerint a jogellenes cselekmény törvény által előírt – akár objektív társadalmi iránymutatásként is felfogható – szankciója és annak feltételezhető bekövetkezése generálja a visszatartó erőt, azonban meggyőződésem, hogy a folyamat ennél bonyolultabb. Azt gondolom – és gyakorlati tapasztalataim is ezt erősítik –, hogy a büntetés lehetséges elszenvedése a bűncselekmény elkövetői részéről csak másodlagos gondolati probléma, amely mindenképpen a *felderítés* hozadéka². A valamilyen büntetés biztos bekövetkezésének gondolatával való szembesülés – mint negatív percepció – csak a tettes eljárásba bevonása után alakul ki, addig személyének a hatóság általi felderítésének lehetősége nyomasztja. E gondolat talán – az egyén vonatkozásában – a speciálprevenció hatását erősíthetné, mindazonáltal azt is látni kell, hogy ennek szükségképpen társadalmi kivetülése is keletkezik, és napjainkban már nem a büntetések szigora az, ami elrettenti a bűnelkövetőt, hanem inkább azok elmaradhatatlansága jelenti vagy jelenthetné a visszatartó erőt. Így tehát társadalmi szinten a bűncselekmények felderítésének nagyobb valószínűsége, valamint az a hit idézi elő a generálprevenációs következményt, hogy minden bűncselekményt elmaradhatatlan felelősségre vonás követ.³

Miután tehát egyes elkövetők *„azon hiedellel követték el a bűnt, hogy bizonyosan nem fognak fölfedeztetni, mindegy akár örökös fogság, akár halál, akár kerék legyen a büntetés, mert nem azért követték el a bűnt, mivel*

¹ Egy készülő terjedelmesebb tanulmány részlete.

² A kutatásom során természetesen az ép elmeállapotú elkövetőket vettem alapul, hiszen a tudat kóros elváltozásai minden törvényszerűséget és racionalitást nélkülöznek, azok mindig egyedi esetként értékelhetők.

³ Balogh Ágnes: Büntetőjog I. Dialóg Campus Kiadó, Budapest–Pécs, 2016, 151. o.

*nem elég súlyos a büntetés, hanem mivel bizonyosnak hívék azt büntetlenül elkövethetni*⁴.

Kellhet-e ékeesebb bizonyíték az iménti elméletre, mint *Szemere Bertalan* közel két évszázaddal ezelőtt leírt szavai? Bizonyos, hogy kell, ezért is kísérem meg összegyűjteni mindazokat az érveimet és az ezeket alátámasztó (jog)irodalmi gondolatokat, amelyek ahhoz szükségeltetnek, hogy bizonyítsam, miszerint a bűnügyi felderítés tudományának gyakorlati művelése, valamint a közbiztonság létezése és a bűnmegelőzés absztrakt fogalma között van kapcsolat, mi több, egymásra hatnak, létükben egymásból merítenek.

Csak említésképpen: a kriminalisztika elsődleges funkciója mindenképpen a felderítés. Ennek oka főként az, hogy a kriminalisztika a bűnüldözés, bűnfelderítés ténytudományaként aposztrofáltatik, azonban tagadhatatlan, hogy mellékfunkcióként az eredményes bűnmegelőzés⁵ mintegy globálisabb, távolibb eredményként jelenik meg.⁶ Mondhatjuk tehát, az is e tudomány célja, hogy a tételes jog keretei között olyan ajánlásokat dolgozzon ki, amelyekből levezethetők, optimális esetben pedig állandósíthatók olyan módszerek, amelyekkel a készülő bűncselekmények eredményesen megelőzhetők.⁷

A funkció tulajdonképpen működést jelent, ami pedig működik, az eközben – mutatis mutandis – valamiféle nyomot hagy. A működés szükségszerűen aktivitást feltételez, ennek pedig érzékelhető hatása lesz. A hatás pedig annyiféleképpen ölt alakot, ahány aspektusból szemléljük. Így ha követünk a csendes tóba, az egyrészt a becsapódás helyén töri meg a vízfelszín nyugalalmát, másrészt a keletkezett hullámok a tágabb környezetben is érzékelhetők lesznek.

Ha az iménti hasonlat elemeit megfeleltetjük a kriminalisztikai felderítés bűnmegelőzésre gyakorolt hatásának összetevőivel, a komparáció meglehetősen párhuzamos eredményre vezet. Meggyőződésem ugyanis, hogy a felderítés alapvető célja az elkövető kilétének megállapítása. Ennek oka az is, hogy az esetek többségében a külvilágban nyomot hagyó esemény maga megállapítható, és a rögzített és/vagy rekonstruált körülmények alapján a kriminalisztika alapkérdései megválaszolhatók, mindezek közül az elkövető kilétének megállapítása a legnehezebb, azaz annak megválaszolása, hogy a jog

4 Szemere Bertalan: A büntetésről s különösen a halálbüntetésről. Buda, 1841, 127. o.

5 Ezen a ponton annyit tisztázni szükséges, hogy a bűnügyi felderítés nyomán kialakuló bűnmegelőzés-fogalom nem azonos azzal a bűnmegelőzési tevékenységgel (klasszikus bűnmegelőzés), amelyet egyes állami szervek folytatnak (rendőrség, oktatási intézmények).

6 Fenyvesi Csaba: A kriminalisztika jövőbeni tendenciái. *Pro Futuro*, 2013/2., 130. o.

7 Szabó Imre: Állam- és Jogtudományi Enciklopédia. Akadémiai Kiadó, Budapest, 1980, 1042. o.

által szankcióval sújtandó cselekményt ki követte el. S ha ez a kérdés is meg-alapozottan megválaszolható, a felderítés folyamata véget ér, és átadja a helyét a vizsgálatnak, vádemelésnek, bizonyításnak. Más kérdés – bár ez a leír-takból is adódik –, hogy az elkövető által véghez vitt bűncselekmény is hasonló módon manifesztálódik, ezzel kapcsolatban is tetten érhetők a szű-kebb környezetből induló és messzebbre mutató hatások, ezek azonban – az esetlegesen levonható konzekvenciák és levezetett általános és/vagy különös tanulságok pozitív hatásait leszámítva – minden esetben jogrendet (társadal-mi érdeket) és egyéni miliőt is sértenek, így pozitív eredményt nem fűzhe-tünk hozzá. (Gondoljunk csak e helyütt a természetes személyű sértettet fel-mutató erőszakos vagy akár vagyoni elleni deliktumokra, ahol a véghez vitt cselekmény elkerülhetetlenül lesz valamilyen hatással a sértettre, annak csa-ládjára, ismerőseire, a híreket hallgató közönségre stb., természetesen válto-zó intenzitással.)

Ahogy korábban már szó esett róla, az elkövető felderítése mint eredmény kettős vonatkozásban vizsgálendő. Szorosan az egyén tudatállapotát, tágabb értelemben pedig a társadalmi közvéleményt kell górcső alá venni. Így tehát a szubjektumon túl a kommuna lesz az a szint, ahol mérni, vizsgálni érdemes a bűnüldözés eredménye által kiváltott hatásokat. Ez a szubjektív, vélemények összességén alapuló, feltérképezhető, ám absztrakt fogalom síkján meg-rekedő, mindazonáltal sokat hangoztatott és politikai célokra is felhasznált képződmény: a *közbiztonság*.

De mit is hívunk vagy – ha erre nem találunk *responsiót* – mit is hívha-tunk közbiztonságnak? Fogalom-e, vagy csak sokat hangoztatott társadalom-politikai jelszó, reális tartalommal bíró, vagy lényegtelen, művileg létreho-zott közhely?

Nos, ha nyelvészkedni támad kedvünk, a kollokációt elemezve megállá-píthatjuk, hogy e jelentéssűrítő összetétel két önállóan is értelmes szóra bont-ható. A köz mint közösség és a biztonság szavakra, amelyek értelmét szintén érdemes vizsgálat alá vonni. A *köz*, azaz közösség szinonimájaként főként a csoport vagy a kommuna kifejezések jöhetnek számításba, azonban azt gon-dolom, hogy a közösségnek mostanra – különösen figyelembe véve jelen ko-runok globális viszonyait – egy mélyebb, állandósult jelentése van, amely túl-mutat a csoporton, és az egymás melletti létet jelzi, azaz az együttélést. A biztonság pedig egy kívánatos állapotot jelent, amelyben mindenképpen *jó* élni és létezni. Ekképpen eljuthatunk a *közjó* kifejezéshez, amely hasonló je-lentéstartalommal bír, mint a közbiztonság, azonban logikusan annál szük-ségszerűen kevesebbet jelentene, hiszen a „jó” (állapot), ahogy írtam, csak

része a biztonságnak, mondhatnánk egyik összetevője. (Bár témámhoz terjedelmi okok miatt kifejtett formában nem kívánom kapcsolni, mégis szót kell ejtenünk a szubjektív biztonságérzetről mint az egyén szintjén leképeződő biztonságról alkotott véleményt meghatározó tényezőről, amelyre a közbiztonság is hatással van, tekintettel arra, hogy meghatározó elemei: pszichés helyzet, nyilvánosság, környezet, tapasztalatok, intézmények és társadalmi helyzet. A közbiztonsággal való kapcsolatát a környezet szerepében érhetjük tetten, hiszen ennek felfogása, értékelése teszi az egyént képessé arra, hogy tisztában legyen azzal a helyzettel, amely mindennapi létében körülveszi, és amelyben él, mozog, a gyerekeit iskolába járattja, figyelemmel kíséri a rendőrség tevékenységét stb.⁸)

Mielőtt azonban messzemenő és elhamarkodott következtetéseket vonnánk le, vizsgáljuk meg, hogy milyen jelentéstartalommal hozta létre és töltötte meg a tudomány a közjó fogalmát.

És mert a logikát is felülírhatja a pragmatika, e helyütt is elmondható, hogy a közjó tudományosan életre keltett definíciójának kimunkálására egy tágabb társadalmi jelenséggé került sor, mint a közbiztonság, s minthogy jelentésük egyébként egy irányba mutat, néhol kifejezett átfedésekkel, kijelenthetjük, hogy a közbiztonság a közjó része.

Udvardy püspök teológiai szemszögből formált véleménye szerint a közjó a renddel azonos. Társadalmi szinten is mindig az egyén (ember) cselekszik, de akkor jó és helyes a cselekedete, ha a rend keretein belül teszi. A rend hat az emberre, korlátozza az egyént, és befolyásolja cselekedeteit. E megközelítésből pedig oly módon összegezi a fogalmat, miszerint a közjó (rend) a társadalmi élet azon feltételeinek összessége, amelyek lehetővé teszik az egyének és a csoportok megvalósulását.⁹

Azt gondolom, hogy e szavak alapján a közjó értelmeként nem kevesebbet, mint a társadalmi lét alapjának meghatározását kapjuk azzal, hogy *a contrario* értelmezéssel élve a közösség a „rossz” állapotban nem létezhet, legalábbis nem az általunk ismert formájában. És ha akár a közjónak, akár a rendnek ezt az értelmezését elfogadjuk, akkor immár biztosabbak lehetünk abban is, hogy a közbiztonság kevesebb ezeknél, hiszen e fogalomról csak a már társadalmi rendbe alakult egyének és csoportok szintjén beszélhetünk.

8 Vö. Tóth Péter – Horváth Helga: A szubjektív biztonságérzetet befolyásoló tényezők Magyarországon. Széchenyi István Egyetem Kautz Gyula Gazdaságtudományi Kar, é. n. 5. o. kgk.sze.hu/images/dokumentumok/kautzkiadvany2014/TothP_HorvathH.pdf

9 Udvardy György pécsi megyéspüspök 2016. június 23-án a Pécsi Tudományegyetemen, *A határrendészettől a rendészettudományig – 15 éves a Szent László napi nemzetközi tudományos konferenciasorozat* idején elhangzott *A rend és az ember* című előadásából.

Más megközelítésből pedig a közjó lényegét az egyénnek azon gondolkodása, cselekvése és végső soron feláldozása adja meg, amely az „egyéni jó” felől elmozdul a közösség javának irányába, és amellyel az egyén a közösség érdekét bármilyen módon és mértékben a sajátja elé helyezi.¹⁰ Ha belegondolunk – összehasonlítva az előző elméleti meghatározással –, csak az aspektus változik, hiszen az egyén közösség javára való tevése, gondolkodása vagy lemondása bármilyen szkeptikus gondolkodásmód mellett sem kell hogy ellentétes legyen a környezetének megvalósulását jelentő feltételekkel, inkább ennek jelentékeny alkotóelemének kell tekinteni. Ezt erősítve, az anyagi, jogi, civilizációs stb. javak és a társas egység rendjének kapcsolataként ragadja meg *Barankovics István* a keresztény politikai közjó fogalmát, mint olyan javak foglalatát, amelyet csakis a legfőbb társas hatalom, az állam tud az emberek tökéletesedésének szolgálatára előteremteni. Ebben a korai meghatározásban mindenképpen benne foglaltatik a közbiztonság, hiszen ezt a megközelítés meg is kívánja. És ugyan miért ne lehetne a közbiztonság eszméje egy a társadalmi javak közül, ha az előbbieken már kimondtuk, hogy egyik feltétele a jelenlegi társadalmi létezésnek. Ehhez kapcsolódóan érdekes a politikus azon megjegyzése, miszerint a közjó nem a magánjók összességként definiálható, hanem egy ezektől minőségileg is különböző össztársadalmi képződményről lehet szó. Utópisztikusan hat az a gondolat, amely szerint „az egyén kötelezve van a közjó szolgálatára, és a közjó az egyéni jót megelőzi”, és csak vallási, erkölcsi kíváncsalomként tudom értelmezni, hiszen ha ez általános érvényesüléssel bírna – egy-két deviáns esetet leszámítva –, e tanulmánynak, s e kutatásnak sem lenne létjogosultsága.¹¹

Olvashatunk aztán olyan gondolatokat is, amelyek lényegükben az egyén szabadságának önmaga általi korlátozásában látják a közjó politikájának esszenciáját, amely korlátozás annak érdekében történik, hogy az előnyösen érintse mások életét.¹² Azt gondolom, hogy a definiálás ily módon való enyhé szűkítése még nem rontja le a közjó meghatározásának volumenét, legalábbis olyan mértékben, hogy a közbiztonság – mint összetevője – kívül eszen a fogalommeghatározás hatókörén, hiszen ha az adott egyén képes a más érdekében történő önkorlátozásra, nemcsak hogy nem jelent valós veszélyt a közbiztonságra, hanem egyenesen hozzájárul annak erősítéséhez, tekintettel

10 Vö.: Farkas Péter: A közjó és társadalmi összefüggései. *Kapocs*, 2014/2., 48–49. o.

11 Vö. Barankovics István gondolatai. In: Soós Károly: *Közjó és nemzetiségi önrendelkezés a keresztény társadalmi tanítás alapján*. Keresztény Szó, 2003/9.

12 Pap Milán: A közjó lehetséges politikái. *Politikatudományi Szemle*, 2014/3., 148. o.

arra, hogy személyiségüknel fogva bizonyosan nehezebben válnak deliktumok elkövetőivé.¹³

Végül – legalábbis hivatkozásaim sorában – van olyan vélemény is, amely a közjó (*bonum commune*) eszméjét a társadalmi igazságosság megvalósulásának és az egyéni erény létezésének tulajdonítja¹⁴, különösen *Arisztotelész* és *Szent Tamás* nyomán – nem vitatva ennek létjogosultságát és igazságalapját –, hozzáteszem, hogy e két jelenséget a XXI. századi közjófogalom komponenseiként bátran számításba lehet venni.

Hasonlóan eljárva a közbiztonság fogalma értelmezésének esetében is, a következő eredményre jutottam.

A kifejezés alkotmányos magyarázatát nem találni a magyar jogirodalomban. Az alaptörvény maga három helyen használja a kifejezést, közel hasonló aspektusban. Egyrészt a közbiztonságra hivatkozva törvény vagy önkormányzati rendelet a közterület meghatározott részére vonatkozóan jogellenessé minősítheti az életvitelszerűen megvalósuló közterületi tartózkodást, másrészt a rendőrség alapvető feladatává teszi a védelmét, végül a kormány feladataként említi a közbiztonság fenntartását, abban az esetben, ha az országot külső fegyveres támadás érné.¹⁵

Az azóta hatályát veszítő 13/2001. (V. 14.) AB határozat megkísérelte a közbiztonság fogalmi megközelítését. Ebben leszögezi, hogy a közbiztonság kétségtelenül alkotmányos értéktartalommal bír, azonban azt is hozzáteszi, hogy fogalma tudományos viták tárgya (és ez így maradt azóta is). A jogrendszerben a közbiztonság hol a közrend egyik elemeként jelenik meg, hol a közrend képezi a közbiztonság egyik összetevőjét, hol pedig egymás mellett egyenértékű kategóriaként szerepel. A fogalom, a jelenség és a cél struktúrája azonban olyan bonyolult és szerteágazó, hogy az értelmezésben nagyfokú bizonytalanságra, illetve önkényességre vezethet.¹⁶

Mindebből az körvonalazódik – logikai és valamilyen szinten rendszertani értelmezéssel élve –, hogy a közbiztonság valamilyen célként megfogalmazott állapotot tükröz, mely állapot – ha ennek említésére történetesen az alaptörvényben került sor, mégpedig az előbbieken írt aspektusokból – nyilvánvalóan egy társadalmilag kívánatos állapot, amelynek elérése a köz érde-

13 Vö. Gönczöl Katalin – Kerecsi Klára – Korinek László – Lévy Miklós (szerk.): *Kriminológia–Szakkriminológia*. Complex Kiadó, Budapest, 2006, 83–85. o.

14 Frivaldszky János: A közjó Aquinói Szent Tamásnál és a neotomista természetjogi gondolkodásban. *Iustum Aequum Salutare*, 2013/4., 117–127. o.

15 Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.).

16 13/2001. (V. 14.) AB határozat.

ke, értéke pedig alkotmányos szintű. Ha pedig – a korábban ismertetettek szerint – nyelvtanilag értelmeznék, akkor is rá kell jönnünk, hogy hasonló eredményre jutunk, tekintettel arra, hogy a közösség biztonsága mindenképpen egy megnyugtató kicsengésű kollokáció.

Elméletemet alátámasztandó segítségül hívom a helyi önkormányzatokról szóló törvényt, amely rögzíti, hogy az önkormányzat a helyi közbiztonságról, vagyonának, más értékének védelméről kényszerítőeszköz alkalmazására vonatkozó törvény alapján jogosult szervezet létrehozásával is gondoskodhat.¹⁷ Látható tehát, hogy mindenképpen a jogalkotó szándéka szerint védendő értékről van szó.

Bizonyítékul citálok még a rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvényt is, hiszen a közbiztonság helyzetéről, az érdekében tett intézkedésekről, fenntartásáról, javításáról, valamint egyenesen bűnmegelőzési és közbiztonsági tanács létrehozásának lehetőségéről rendelkezik. Ha e törvény közbiztonsághoz fűzött lehetőségeit veszem görcső alá, az is nyilvánvalóvá válik, hogy – amint szó volt róla – a közbiztonság legpontosabban egy védendő pozitív állapotként definiálható, erre utalhatnak az Rtv. iménti, oltalmazó cselekvést irányzó rendelkezései is.

Az tehát már kiderült, hogy a fogalom alkotmányos értékű, szoltam arról is, hogy mint ilyen – a mindenkori hatalom által – bármi áron védendő értékek közé sorolható. Ekképpen vélekedik *Finszter Géza* is, amikor a közbiztonságot olyan jogi tárgynak, védendő értékek összességének értékeli, amelynek a rendészeti jog nem a sértetlenségét kívánja szavatolni, hanem annak oltalmát államcélként határozza meg.¹⁸

Bíró Gyula szerint a közbiztonság nem más, mint a „köz” biztonsága, vagyis az állampolgárok mindenkori biztonságérzete, amely általában szubjektív, mindazonáltal objektív események és állapotok határozzák meg. „*Más megfogalmazásban: közbiztonság alatt olyan közállapotot, társadalmi rendet értünk, amelyben mind az állami, társadalmi, gazdasági szervek jó hírnevét, vagyonát, valamint az állampolgárok életét, testi épségét, személyes szabadságát, anyagi javait mindenki tiszteletben tartja és azt az állam – erőszakos szervei útján – szavatolja.*”¹⁹

Láthattuk tehát, hogy több megközelítés is végül egy értelmezés irányába vezet a kutatót. Tekintettel arra, hogy a közbiztonság észlelése és érzékelése

¹⁷ 2011. évi CLXXXIX. törvény Magyarország helyi önkormányzatairól.

¹⁸ Finszter Géza: Közbiztonság és jogállam. Jog, állam, politika, 2009/3., 173–197. o.

¹⁹ Bíró Gyula: Polgárőri alapismeretek. Tansegédlet a polgárőrök alapismereti képzéséhez. Az Országos Polgárőr Szövetség módosított kiadványa, 2010, 24. o.

is szubjektív folyamatnak látszik az azt megélők részéről, talán megengedhető, hogy magam is szubjektív ha nem is fogalommeghatározással, inkább fogalommegközelítéssel, magyarázattal próbálkozzam: a jogszabályi, jogtudományi és részben filozofikus megközelítések nyomán úgy vélem, hogy egy nem kevésbé absztrakt – és idilli állapotot sejtető – fogalommal állunk szemben, mint például a szabadság vagy a jólét fogalma. Ennek oka, hogy amíg ezek a – többnyire a közösség békéjét kifejező – stádiumok fennállnak, addig csak fogalomalkotás szintjén foglalkozunk velük, igazából fontossá és hangsúlyossá akkor válnak, ha megszűnnek.

Egyetértek e téren Bíró Gyulával abban, hogy a közbiztonságot mint modern kori szükségletet objektív tényezők hozzák létre – ilyen a rendőrség vagy az önkormányzat bűnmegelőzési tevékenysége –, azonban annyit hozzátennék, hogy ez önmagában nem létező és mérhető állapot, hanem az egyének szubjektivitására van bízva, tehát mindenkinek megvan a maga „közbiztonságérzete”. Azt, hogy egy adott állam társadalmi szintjén jelentkező közbiztonság milyen mértékű és minőségű, mindig a jelen hatalom statisztikus szemlélete tartja számon. A közbiztonság mércéje tehát az egyén szintjén önnön biztonságérzete, hatalmi szinten pedig a politikai érdek.

Csak említésképpen utalnék arra, hogy nem elhanyagolható annak kérdése sem, miként érinti a mindennapok emberét²⁰ a bűnügyi felderítés hatása, s ez milyen befolyással lehet a biztonságérzetére. A médiában (televízió, újság) többnyire a sikertörténeteket láthatjuk, érdeklődésre általában az ad okot, ha a hír végén az elfogott bűnözőre kiszabott szabadságvesztés – lehetőség szerint minél súlyosabb – tételeit is közölni tudják a nézővel, olvasóval. Tekintettel arra, hogy a néző (olvasó) azzal szembesül, hogy a bűncselekmény elkövetője a tette után elnyeri méltó büntetését, ezzel magában el is könyvelte az esetet, és a továbbiakban esetleg akkor foglalkozik vele, ha az a közelében történt, esetleg a sértettet is ismerte. A tömegtájékoztatás torzítása²¹ nem újdonság, tanulmányok foglalkoztak vele, ennek az egyénre gyakorolt hatása e kutatásnak nem célja.

A hatalmi szinten megvalósuló közbiztonsági kérdés a hatalom számára aféle „lenni vagy nem lenni” dilemma, hiszen óriási politikai jelentősége van a közbiztonság – lakosság igénye szerinti – fenntartásának.²² Ez az oka aztán annak, hogy a mindenkori rendészeti vezetés oly buzgón állítja fel, figyeli, számolja és megköveteli a bűnügyi és rendészeti statisztikáit önnön hatékonysá-

²⁰ Érttem ezen a mindennapok nem bűnöző emberét, hiszen a bűnelkövető – közülük kerül ki ugyan, de álláspontom szerint – nem mindennapi ember.

²¹ Gönczöl Katalin – Kerecsi Klára – Korinek László – Lévy Miklós (szerk.): i. m. 259–261. o.

²² Lásd a napjainkban aktuális migráció kérdését.

gának és a közbiztonság mérése céljából. Míg azonban a közbiztonság mérésére alkalmas, addig a bűnüldöző szervek teljesítményének mérésére nem.²³

Összegzés

S ha már a rendőrség alaptörvényi meghatározottságát érintettem, azt is meggyőződéssel teszem hozzá, hogy elérkeztem ahhoz a kapcsolódási ponthoz, amely kutatásom során az egyes fogalmak összekapcsolódását idézi elő. Álláspontom szerint a közjó egyik társadalmi szintű szerves alkotóeleme a közbiztonság, amelynek vannak politikai (statisztikai) és egyéni (szubjektív biztonságérzet) szintjei. A közbiztonság – mindkét szinten érzékelhető – alkotóeleme a kriminalisztika (bűnügyi felderítés), amelynek hatása újabb két területen érzékelhető, elsődlegesen az elkövetők (primer hatásterület) tudatában, másodsorban pedig a közbiztonság két előbb említett szintjén (szekunder hatásterület). A politikai szinten azért, mert fokmérője a mindenkori hatalmi berendezkedés célkitűzésének és eredményorientáltságának²⁴, a szubjektív szinten pedig az egyes személyek felderítési sikerekről vagy kudarcokról kapott tájékoztatása (média, szóbeszéd stb.). Az elkövetők tudatában mint a személyük hatóság általi felderítésétől való félelem, azaz a bűntől való – egyénenként változó intenzitású – tartózkodásként van jelen. A képlet ily módon egyszerű: az alaptörvény a rendőrség alapvető feladataként határozza meg a közbiztonság védelmét, annak tevékenysége során. A kriminalisztika mint a felderítés tudománya szintén – azonban nem kizárólagosan – a rendőrség bűnügyi szervének tevékenységi körét jellemzi²⁵, s mint ilyen, az alaptörvényi rendelkezés érdekében hat, ezért végső soron, a bűnüldözési aktivitás eredménye a közbiztonságnak is összetevője lesz, minden funkciójával együtt, így bátran leszögezhetem, hogy a bűnmegelőzési funkció is pont ott fog hatni, ahol arra szükség van, azaz elsősorban az elkövetők bűnözéshez való hozzáállását befolyásolja, legyenek azok visszaesők, vagy olyanok, akik még nem követtek el bűnt.

²³ Finszter Géza: i. m. 172. o.

²⁴ Arra, hogy ennek kimutatása általánosságban mennyire tükrözi a valós állapotot, nincs rálátásom, másrészt ennek vizsgálata valószínűleg időszakos politikai berendezkedések programjainak elemzésével járna, amely e kutatásnak nem célja.

²⁵ Azzal a megjegyzéssel kiegészítve, hogy természetesen nem kívánom a közbiztonság lényegét és tartalmát kizárólag a bűnügyi tevékenységnek vindikálni, hiszen legalább ugyanilyen, sőt erőteljesebb szerepe van a közterületi (rendészeti) tevékenységnek is e téren, főként a szubjektív biztonságérzet kialakításában, hiszen már maga a jelenlét kifejezés is közvetlenebbül hat, és vitathatatlanul kézzelfoghatóbb, mint a felderítés vagy annak hatásai.